

Pk yrityksen verotus Suomessa ja Virossa

Kalle Alanko

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Tradenomi, liiketalous

Opinnäytetyö

2023

Tiivistelmä

Tekijä Kalle Alanko
Tutkinto Tradenomi
Opinnäytetyön nimi Pk yrityksen verotus Suomessa ja Virossa
Sivu- ja liitesivumäärä 35 + 2
<p>Tässä opinnäytetyössä tutkitaan yritysverotuksen sekä yrittäjän verotuksen eroavaisuuksia Suomessa ja Virossa. Tutkimuksessa perehdytään aiheeseen pien- ja keskisuudessa kokoluokassa toimivan osakeyhtiön näkökulmasta. Tutkimuksen ensisijaisina kohteina ovat yrityksen tuloksen verotus, yrittäjän verotus sekä työntekijän palkkauksesta johtuvat veroluonteiset maksut. Yrittäjän verotuksen yhteydessä myös vertaillaan muiden veroluonteisten maksujen vaikutusta yrittäjän vaurastumismahdollisuuksiin osinko- ja palkkatulon osalta. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, tarjoaako jompikumpi maa kilpailukykyisemmän toimintaympäristön verotuksen ja siihen kiinteästi liittyvän sääntelyn näkökulmasta sekä onko yrittämällä vaurastumisen mahdollisuuksissa eroja maiden välillä.</p> <p>Tutkimuksen tietoperustassa käsitellään verotuksen tarkoitusta, tavoitteita ja vaikutuksia talouteen. Näiden lisäksi tietoperustassa käsitellään kansainväliseen verotukseen vaikuttavia keskeisiä säännöksiä. Tietoperustan pohjalta luodaan ymmärrystä verotuksen aiheuttamiin haittoihin taloudessa, kilpailukykyisen verojärjestelmän määrittelemiseen sekä verosopimukseen ja verotusmaan määräytymiseen.</p> <p>Tutkimus painottui aiheen teoreettiseen käsittelyyn sekä analyyttisissä osioissa kirjoitettu painotui palveluliiketoiminnan näkökulmaan, jossa työn suorittamissijainnilla on pienempi merkitys kansainvälisessä liiketoiminnassa. Kuitenkin työssä kirjoitettua voidaan hyödyntää soveltamalla tuotantoyritykseenkin, jossa tuotantomaa on yrityksen kotimaa.</p> <p>Opinnäytetyön lähdeviittaukset ovat tehty Cite Them Right 12th Edition – Harvard tyylillä käyttäen Mendeley viitteidenhallintaohjelmaa.</p>
Asiasanat Verotus, Suomi, Viro, kilpailukyky

Sisällys

1	Johdanto	3
2	Verotus ja sen ongelmat	5
2.1	Kilpailukykyinen verojärjestelmä	5
2.2	Kansainvälinen verotus	6
2.2.1	Verovelvollisuuden määräytyminen	6
2.2.2	Verosopimukset	7
3	Yrityksen tuloverotus	8
3.1	Suomen käytännöt	8
3.1.1	Osinkotulon verovapaus	9
3.1.2	Käyttöomaisuusosakkeiden luovutusvoiton verovapaus	10
3.1.3	Jaksotuserot	11
3.2	Viron Käytännöt	12
3.3	Yhteenveto	13
4	Työntekijän palkkauksen sivukulut	14
4.1	Suomen käytännöt	14
4.2	Viron käytännöt	16
4.3	Yhteenveto	17
5	Yrittäjän verotus	20
5.1	Suomen käytännöt	20
5.1.1	Listamattomasta yhtiöstä saatujen osinkojen verotus	20
5.1.2	Osinkoa vai palkkaa?	21
5.2	Viron käytännöt	23
5.3	Yhteenveto	24
5.3.1	YEL- uudistuksen kritiikki	24
6	Analyysit	26
6.1	Verotuksen vaikutus liiketoimintaan ja talouskehitykseen Suomessa ja Virossa	26
6.2	Loppupäätelmät	27
6.3	Jatkotutkimuspohdinnat	28
6.4	Oman oppimisen arviointi	28
	Lähteet	30
	Liitteet	36
	Liite 1. Yhteenveto nettovarallisuuden laskemisesta	36

1 Johdanto

Tutkimuksen aiheena on vertailu suomalaisen ja virolaisen yritysverotuksen käytäntöjen välillä. Tutkimuksessa perehdytään aiheeseen pien- ja keskisuurissa kokoluokassa toimivan osakeyhtiön näkökulmasta. Tutkimuksen ensisijaisina kohteina ovat yrityksen tuloksen verotus, yrittäjän verotus sekä työntekijän palkkauksesta johtuvat veroluonteiset maksut. Yrittäjän verotuksen yhteydessä myös vertaillaan muiden veroluonteisten maksujen vaikutusta yrittäjän vaurastumismahdollisuuksiin osinko- ja palkkatulon osalta. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, tarjoaako jompikumpi maa kilpailukykyisemmän toimintaympäristön verotuksen näkökulmasta sekä onko yrittämällä vaurastumisen mahdollisuuksissa eroja maiden välillä.

Aihe on kiinnostava, sillä Viro on pitkään ollut listattuna OECD maiden verokilpailukykyisimmäksi maaksi (*Invest in Estonia*, 2022). Lisäksi Viroon on tehty viimeiset 20- vuotta enemmän ulkomaisia suoria investointeja suhteessa BKT:hen, kuin Suomeen, lukuun ottamatta vuotta 2015 (*data.worldbank.org*, 2021a). Myös Viron talouskasvu on ollut Suomea nopeampaa vuodesta 1995 lähtien, lukuun ottamatta vuosia 1998–1999 ja finanssikriisin aikaa 2008–2009 (*data.worldbank.org*, 2021b). Tästä voitaisiin päätellä, että Virossa on osin matalamman kokonaisveroasteen myötä otollisempi toimintaympäristö taloudelle (*OECD Data*, 2021). Myös tutkimustulosten mukaan matalimmilla veroilla, erityisesti yritysveroilla ja ansiotuloveroilla, on positiivinen vaikutus talouskasvun vauhtiin (Durante, 2021). Vaikka tutkimuksen tarkoituksena ei varsinaisesti ole tutkia talouskasvua, on kuitenkin syytä huomioida edellä esitetyt seikat, kun analysoidaan Suomen hidasta talouskasvukehitystä. Suomalaiselle talouden kehitykselle voisi mallin ottaminen Virossa tehdä hyvää.

Koska kilpailukykyyn vaikuttaa moni muukin asia kuin verotus, on syytä huomioida, että tutkimus ei tarkastele kilpailukykyä kokonaisuutena tai kovin syvällisesti. Esimerkiksi Virossa on vahvasti panostettu digitalisaatiokehitykseen julkisten hallintopalveluiden osalta, vähentäen byrokratiaa ja asioiden hoitamisen hitautta, joka on suuri etu etenkin startup- yrityksille, jotka tyypillisesti tavoittelevat tehokasta organisaatiota ja toimintaa (*Keskuskauppakamari*, 2021). Tällaisilla panostuksilla on vaikutusta kilpailukykyyn, jota ei välttämättä pystytä erottelemaan verotuksen tuomista eduista. Kilpailukyvyllä ja sen analysoinnilla siis viitataan tämän tutkimuksen osalta verotuksen vaikutukseen kustannuksiin sekä yrittäjyyden kannustimiin.

Tutkimuksen ulkopuolelle on jätetty arvonlisävero, joka lisätään tuotteen myyntihintaan ja on loppupeleissä kuluttajaa rasittava vero, jonka yritykset vain tilittävät verottajalle toimien välikätenä (*Valtiovarainministeriö*, 2013). Täten arvonlisävero ei yksinkertaistettuna vaikuta yrityksen kustannuksiin, mutta sillä on vaikutusta myyntihintaan ja siten myyntivolyymiin. Todettakoon kuitenkin, että merkittävänä erona maiden välillä arvonlisäverotuksessa on Virossa oleva

arvonlisäverovelvollisuuden raja 40 000 € vuosiliikevaihto, kun Suomessa kyseinen raja on 15 000 € vuosiliikevaihto (*eesti.ee*, 2021a; *vero.fi*, 2021a.).

2 Verotus ja sen ongelmat

Valtio käyttää verottamalla keräämiään varoja julkisten palvelujen tuottamiseen sekä tuloerojen tasaamiseen tulonjaon kautta. Verotus siis on jossakin määrin välttämätöntä ja palvelee hyviä tavoitteita, mutta se myös vääristää markkinoiden toimintaa. Verotuksen kautta valtio vaikuttaa hyödyke- sekä tuotannontekijämarkkinoiden hinnanmuodostukseen. Tästä syntyy ongelmallinen vaikutus, jossa kulutuksen verottaminen vähentää kulutusta, työn verottaminen vähentää työhalukkuutta sekä pääomien verotus vähentää investointi- ja säästämishalukkuutta (Pohjola, 2019).

Vaikka liiketoimintaympäristö on jatkuvasti kehittynyt entistä kansainvälisemmäksi, on yritykset silti kansallisen verosäännöstelyn piirissä. Kansainvälisen verotuksen suunnittelun keskiössä on tulojen moninkertaisen verotuksen estäminen. Samaan aikaan kansainvälisillä yhtiöillä verosuunnittelu keskittyy löytämään edullisimman kotimaan yritykselle. EU:ssa yrityksillä on vapaasti valittavissa kotipaikkansa edullisimman verotuksen maissa, sillä edellytyksellä, että sijaintimaassa yrityksellä on taloudellista toimintaa. (Viitala, 2018). Tämän myötä maiden välillä käydään kilpailua siitä, minne ulkomaiset investoinnit tehdään.

2.1 Kilpailukykyinen verojärjestelmä

Jotta voimme arvioida ja vertailla maiden verojärjestelmistä johtuvia eroja kilpailukyvyssä, täytyy ensiksi tarkastella, mistä talouden kilpailukyky kokonaisuutena muodostuu ja miten verotus siihen vaikuttaa. World Economic Forum on esittänyt talouden kilpailukyvyyn muodostuvan 12 komponentista: talouden toimijat, infrastruktuuri, makrotalouden toimintaympäristö, terveys- ja peruskoulutuspalvelut, korkeakoulutus, hyödyke- ja työvoimamarkkinoiden tehokkuus, rahoitusmarkkinoiden kehittyneisyys, teknologiset valmiudet, markkinan koko, liiketoiminnan kehittyneisyys ja innovaatiotoiminta. OECD:n raportin mukaan talouden kilpailukykyyn ei kuitenkaan verotuksella ole välttämättä vaikutusta, jos edellä mainitut komponentit jo tarjoavat kilpailukykyisen toimintaympäristön, sillä ehdolla, että verotus on kohdemaassa linjassa muiden samantapaisten, verrokkina toimivien talouksien kanssa. Käänteisesti, myöskään matala verotus ei välttämättä pysty kompensoimaan heikkoja taloutta tukevia rakenteita. (oecd.org, 2011).

Kun tarkastellaan, mikä tekee verotusjärjestelmästä kilpailukykyisen, on marginaaliveron käsite keskeinen. Marginaaliveroa käytetään kuvaamaan veron osuutta ansaittua lisätuloa kohden. Korkea marginaalivero on epäkannustava työntekoon ja siten talouskasvua hidastava (*taxfoundation.com*, no date). Marginaaliveron käsitettä usein käytetään ansiotuloverotukseen liittyvissä keskusteluissa.

Matala marginaaliveroaste ja verotusjärjestelmän neutraalius ovat mittareita, joita voidaan hyödyntää verojärjestelmän kilpailukykyä arvioitaessa. Neutraalin verotusjärjestelmän tarkoitus on kerätä riittävä rahoitus julkisille kuluille ja samalla minimoida verotuksen negatiiviset vaikutukset ja vääristymät talouteen. Esimerkkinä verolajeista, joita ei pidetä neutraalin verojärjestelmään kuuluvina voidaan pitää varallisuuden verottamista, sillä se kannustaa enemmän kulutukseen kuin investointiin. OECD:n tutkimuksen mukaan yritysten verotus on taloudelle haitallisempaa, kuin työn ja kuluksen verottaminen. Samassa tutkimuksessa todetaan kiinteän omaisuuden verotuksen vaikuttavan vähiten talouskasvuun. (Bunn, 2022).

2.2 Kansainvälinen verotus

2.2.1 Verovelvollisuuden määräytyminen

Koska olemme tekemisissä kansainvälisen verotuksen kanssa, tulee ensiksi tarkastella verovelvollisuuden määräytymiseen vaikuttavia säännöksiä, jotta voimme tarkastella syvemmin kansallisia verotussäännöksiä. Tilanteessa, jossa yritys toimii useammassa maassa voi yrityksellä olla verovelvollisuus myös useaan maahan. Tavallisimmin tähän vaikuttaa se, onko yritykselle muodostunut kiinteä toimipaikka kuhunkin maahan ja myös maa, josta käsin yritystä tosiasiallisesti johdetaan. Tällaisessa tilanteessa syntyy riski sille, että yrityksen samoja tuloja verotettaisiin useammin kuin kerran, niin kutsuttu kansainvälinen juridinen kaksinkertainen verotus (*vero.fi*, 2020).

Yhteisön katsotaan olevan yleisesti verovelvollinen Suomeen, kun yritys rekisteröidään ja perustetaan Suomessa, tai ulkomaisen yhtiön tapauksessa yritystä tosiasiallisesti johdetaan Suomesta käsin. Tosiasiallisella johtamisella tarkoitetaan tilannetta, jossa yhtiön hallitus tai muu päätöksenteoelin toimii Suomesta käsin tehden yhtiön ylimmät operatiiviset päätökset (*vero.fi*, 2023a).

Rajoitettu verovelvollisuus voi syntyä silloin, kun ulkomaisella yrityksellä on kiinteä toimipaikka Suomessa. Kiinteällä toimipaikalla tarkoitetaan liiketilaa, jossa yritys harjoittaa toimintaansa osittain tai kokonaan, tällaisia liiketiloja ovat esimerkiksi, johtopaikka, muussa käytössä oleva toimisto tai tehdas. Myös kaivosalue tai muu vastaava luonnonvarojen käyttöpaikka sekä tietyin ehdoin rakennustyömaa aiheuttaa kiinteän toimipaikan muodostumisen (*vero.fi*, 2023b). Kiinteää toimipaikkaa ei lähtökohtaisesti muodostu, jos toimipaikassa harjoitettu toiminta lukeutuu avustaviin- tai valmisteleviin toimintoihin. Tällaisia ovat mm. markkinointi tai tutkimus- ja kehitystoiminta (*vero.fi*, 2023b).

Virossa yrityksen verovelvollisuus määräytyy virolaisen y-tunnuksen kautta, kun yhtiö on rekisteröity Viron kaupparekisteriin. Tähän kuitenkin vaikuttaa se, jos yhtiötä johdetaan aikaisemmassa kappaleessa kuvailtuun tapaan muusta valtiosta, voi verovelvollisuus määräytyä useampaan valtioon (*e-resident.gov.ee*, 2023a).

2.2.2 Verosopimukset

Kuten edellisessä kappaleessa tuli ilmi, on mahdollista, että yrityksellä tai luonnollisella henkilöllä voi olla verovelvollisuus useaan maahan. Tämän vuoksi on laadittu verosopimuksia, joiden tavoitteena on ehkäistä kaksinkertaista verotusta sekä pitää verotus yksinkertaisena. Verosopimuksilla jaetaan sopijamaiden oikeutta verotettavaan tuloon (*Valtiovarainministeriö, 2023*).

Suomen ja Viron välisessä verosopimuksen 7 artiklan 1 kappaleessa määritellään, että yrityksen, jolla on kiinteä toimipaikka molemmissa maissa, tulee pääsääntöisesti maksaa veroa siihen maahan, jonka toimipisteestä liiketoiminnan veronalainen tulo on hankittu. Eli Suomen toimipisteen veronalaisesta tulosta maksetaan veroa Suomeen. Tähän pääsääntöön kuitenkin liittyy poikkeus, sillä vaikka edellisen esimerkin tulo hankkiminen olisi tapahtunut Virossa käsin myynnillä Suomeen, mutta tuloa tuottava myyty palvelu tai tuote olisi sama, mitä Suomen toimipisteestä tuotetaan, tulee vero maksaa Suomeen, ellei yritys voi osoittaa, että myynti ei olisi voinut tapahtua Suomen toimipisteestä (*finlex.fi, 1993*).

3 Yrityksen tuloverotus

3.1 Suomen käytännöt

Tässä luvussa käsitellään Suomalaisten yhteisöjen eli osakeyhtiöiden ja osuuskuntien tuloverotusta, joka on moniin muihin verolajeihin verrattuna melko yksinkertaista. Yhteisöjen tuloveroprosentti on 20 %. Verotettavalle tulolle on kaksi tulonlähdeä, elinkeinotoiminnan tulonlähde ja maatalouden tulonlähde. Tässä tutkimuksessa käsitellään verotusta elinkeinotoiminnan tulonlähteen näkökulmasta. Jos yhteisöllä on useita tulonlähteitä, lasketaan ne yhteen ja sen perusteella verotettava tulo. Verotettavasta tulosta vähennetään mahdolliset aikaisemmilta verovuosilta vahvistetut tappiot. Yhteisöt maksavat tuloveron verovuoden aikana ennakkoveroina, joka perustuu viimeksi päättyneen verotuksen tietoihin. Liiallisesta maksetusta verosta saadaan veronpalautuksia ja liian vähän maksetuista veroista tulee maksettavaksi jäännösveroa (*vero.fi*, 2023c).

Verotettavaa tuloa laskettaessa on huomioitava, että kirjanpidon tulos ja verotettava tulos ovat usein eri. Tämä johtuu siitä, että yrityksen kaikki kulut eivät ole verotuksessa joko täysin tai lainkaan vähennyskelpoisia sekä osa tuloista voi myös olla verovapaata. Kirjanpidon tulos lasketaan vähentämällä tilikauden tuloista tilikauden menot, riippumatta siitä, onko tulot veronalaisia tai menot vähennyskelpoisia. Tästä syystä kirjanpidon tulosta on oikaistava verotusta ilmoitettaessa (Jorukka *et al.*, 2019). Seuraavan sivun taulukossa on esitetty peruskaava verotettavan tulon laske- misesta kirjanpidon tuloksen perusteella.

Taulukko 1. Verotettavan tulon laskenta kirjanpidon tuloksen perusteella (Hyvönen and Linnera, 2022)

+/- Tilikauden tulos	
+ Vähennyskelvottomat menot	Vähennyskelvottomia menoja ovat mm.: <ul style="list-style-type: none"> - Tuloverot, veronkorotukset ja verojen viivästysseuraamukset - 50 % edustusmenoista - Yksityiseen kulutukseen rinnastettavissa olevat menot, esim. työsuhdeautojen leasing - Verovapaan tulon hankkimisesta aiheutuneet menot - Rangaistusluonteiset maksut esimerkiksi sakot, pysäköintivirhemaksut ym.
- Verovapaat tuotot	Verovapaita tuloja ovat mm.: <ul style="list-style-type: none"> - Osinkojen verovapaa osuus - Veronpalautukselle maksettu korko - Voitto-osuudet, jotka saatu kommandiitti- tai avoimesta yhtiöstä - Tiettyjen ehtojen täytyessä käyttöomaisuusosakkeiden luovutusvoitto
+/- Jaksotuserot	
= Verovuoden verotettava tulo	
- Aiempien vuosien vahvistetut tappiot	Vahvistetut tappiot aiemmilta tilikausilta ovat vähennyskelvottomia seuraavan 10 vuoden ajan
= Lopullinen verotettava tulo	

3.1.1 Osinkotulon verovapaus

Yhteisön saama osinko on lähtökohtaisesti täysin verovapaata tuloa. Suomalaisesta listaamattomasta yhtiöstä saatava osinkotulo on aina kokonaan verovapaata tuloa, kuten myös siinä tilanteessa, jossa suomalainen julkisesti noteerattu yhtiö jakaa osinkoa toiselle suomalaiselle julkisesti noteeratulle yhtiölle. Myös julkisesti noteeraamattoman yhtiön julkisesti noteeratusta yhtiöstä

saama osinkotulo on kokonaan verovapaata, kun osingonsaaja omistaa osingonmaksajan osakepääomasta 10 % tai enemmän, muutoin osinko on täysin veronalaista tuloa. Raha-, vakuutus- tai eläkelaitoksien saamat osingot ovat 75 prosenttisesti veronalaista ja 25 prosenttisesti verovapaata tuloa, mikäli osinko on peräisin sijoitusomaisuuteen kuuluvista osakkeista (vero.fi, 2022).

Edellä on kuvattu osinkotulojen verovapautta, kun osingonmaksajana on suomalainen yhteisö. Myös ulkomaisen yhteisön maksamat osingot ovat pääsäännön mukaisesti verovapaata tuloa, ja kohtelu on vastaava kuin kotimaisesta yhtiöstä saatu ostinko, kun kyseessä on EU/ETA-alueen jäsenvaltiossa asuva osingonmaksaja ja johon sovelletaan EU:n emo-tytäryhtiödirektiiviä (vero.fi, 2022).

Emo-tytäryhtiödirektiiviä sovelletaan, kun kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät (vero.fi, 2022):

- Osinkoa maksavan yhtiön verotuksellinen kotipaikka on jossakin EU- valtiossa, eikä yhtiöllä katsota olevan verotuksellista kotipaikkaa EU:n ulkopuolella.
- Yhtiöllä on jokin direktiivissä mainittu yhtiömuoto, näitä ovat mm. osakeyhtiö (julkinen tai yksityinen) ja eurooppayhtiö.
- Yhtiön on maksettava tulosta, josta osinko maksetaan, veroa vähintään 10 % tai jotakin muuta direktiivissä mainittua veroa.

EU/ETA- alueen jäsenvaltiosta saatujen osinkojen verotukseen liittyy kaksi poikkeusta, joilla verovapautta rajoitetaan. Jos julkisesti noteerattu yhtiö maksaa listaamattomalle yhtiölle, joka omistaa alle 10 % osingonmaksajan osakepääomasta, on osinko kokonaan veronalaista tuloa. Toisena poikkeuksena on, jos osinko on saatu sijoitusomaisuuteen kuuluvista osakkeista, on osinko 75 prosenttisesti veronalaista tuloa ja 25 prosenttia siitä on verovapaata, mutta jos osingonmaksajaan sovelletaan emo-tytäryhtiödirektiiviä ja saajayhtiö omistaa vähintään 10 % jakajan osakepääomasta, on tällöin myös sijoitusomaisuudesta saadut osingot verovapaata (vero.fi, 2022).

EU/ETA- alueen ulkopuolelta saatu osinko on kokonaan veronalaista tuloa, paitsi siinä tapauksessa, kun osingonsaaja on työeläkeyhtiö, jolloin osingosta veronalaista tuloa on 75 %. Tähän kuitenkin pätee edellytys, että Suomen ja suorituksen maksajan kotivaltion välillä on voimassa sopimus tiedonvaihdoista verotukseen liittyen (vero.fi, 2022).

3.1.2 Käyttöomaisuusosakkeiden luovutusvoiton verovapaus

Jotta käyttöomaisuusosakkeen luovutusvoitto voi olla verovapaata, tulee osakkeiden luovuttajan täyttää seuraavat edellytykset (vero.fi, 2021b):

- Osakkeet kuuluvat elinkeino toiminnan tulonlähteeseen. Omaisuus ei voi kuulua yhtiön vaihto-, sijoitus- tai rahoitusomaisuuteen.

- Myyjän yhtiömuoto on jokin seuraavista: osakeyhtiö, osuuskunta, säästöpankki tai keskinäinen vakuutusyhtiö.
- Yhtiö ei harjoita yksinomaan pääomasijoitustoimintaa.

Luovutusvoitto on verovapaata myös silloin, kun luovutettava omaisuus kuuluu ulkomaisen yhtiön Suomessa sijaitsevaan kiinteään toimipaikan varallisuuteen (*vero.fi*, 2021b).

EVL 6 b §:n mukaan käyttöomaisuusosakkeet ovat verovapaasti luovutettavia seuraavien ehtojen täyttyessä (*Laki elinkeinotulon verottamisesta 360/1968*, 2023):

- Verovelvollinen on omistanut vähintään 10 %:n osuuden luovutettavan yhtiön osakepääomasta yhtäjaksoisesti vuoden ajan edellisen kahden vuoden ajan ennen luovutushetkeä.
- Luovutuksen kohteena ei ole kiinteistö- tai asunto-osakeyhtiö tai osakeyhtiö, jonka toiminta pääasiassa koostuu kiinteistöjen omistamisesta tai hallinnasta.
- Luovutuksen kohteena oleva yhtiö on kotimainen tai EU:n emo-tytäryhtiödirektiivin mukaan sovellettava yhtiö (ks. luku 3.1.1.), tai jos yhtiön asuinvaltion ja Suomen välillä on voimassa oleva kahdenkertaisen verotuksen välttämistä koskeva sopimus, jota sovelletaan osingonjakoon.

Tässä yhteydessä luovutuksella tarkoitetaan osakkeiden omistusoikeuden luovutusta myymällä, vaihtamalla tai tekemällä apporttisijoituksen yhtiöön. Luovutukseksi luetaan myös osakeyhtiön omien osakkeiden hankinta tai lunastus sekä niiden luovutus osinkona (*vero.fi*, 2021b).

Koska verovapaasti luovutettavien osakkeiden hankintameno on verotuksessa vähennyskelvoton meno. Täytyy niissä tapauksissa, missä luovutetuista osakkeista on aikaisemmin vähennetty poistoja tai varausta, palauttaa tuloksi tehdyt poistot ja varaukset. Täten myös lähtökohtana on, että verovapaasti luovutettavista osakkeista aiheutuneet luovutustappiot ovat vähennyskelvottomia (*vero.fi*, 2021b).

3.1.3 Jaksotuserot

Väliaikaisia jaksotuseroja syntyy kirjanpidon ja verotettavan tulon välille, sillä kirjanpidossa osa tuotoista tai menoista voidaan esittää yhdellä tai useammalla tilikaudella. Laskennallista verovelkaa synnyttää tulo, joka esitetään tuloslaskelmalla ennen, kuin se on veronalainen tai meno, joka vähennetään verotuksessa ennen, kuin se esitetään tuloslaskelmalla kuluna. Päinvastaisessa tilanteessa, jossa tulo on veronalaista ennen kuin se esitetään tuloslaskelmalla tai meno merkitään tuloslaskelmalla menoksi ennen kuin se vähennetään verotuksessa, syntyy laskennallista verosaamista. Laskennallista verosaamista voi syntyä esimerkiksi pakollisista varauksista tai verotuksessa vahvistetuista tai vahvistettavasta tappiosta, jota voidaan käyttää tulevien tilikausien tuloksen vähentämiseen (*kirjanpitolautakunta.fi*, 2006).

3.2 Viron Käytännöt

Tässä luvussa käydään läpi Viron yritysverotuksen käytäntöjä ja säännöksiä. Virossa sekä luonnollisen henkilön, että yhteisön verotuksessa sovelletaan 20 %:n tasaverokantaa. Yrityksen tuloksesta ei makseta veroa, niin kauan kuin tulosta ei jaeta yrityksen ulkopuolelle. Tuloa verotetaan osinkojen ja muun tuloksenjaon lisäksi, liiketoimintaan liittymättömistä maksuista ja kuluista sekä lahjoista, lahjoituksista, luontoiseduista ja edustuskuluista. Edellä mainitut, sekä niiden lisäksi tulonjako, ja siten verotettavaksi tuloksi, katsotaan osakepääoman alentaminen, yhtiön omien osakkeiden hankinta sekä selvitystilaan joutuneen yhtiön varojenjako siltä osin, kun velkojille jaettava omaisuus ylittää yhtiön oman pääoman määrän. Verotus on raportoitava kuukausittain (*eesti.ee*, 2021b).

Edellä esitetty omien osakkeiden hankinnan verotus yhtiötasolla eroaa Suomen käytännöistä, sillä Suomessa, kun yhtiö hankkii omia osakkeita ja mitätöi ne, kasvaa pääsääntöisesti jäljellä olevien osakkeiden arvo. Tämä arvonnousu verotetaan Suomessa osakkeenomistajaa koskevien säännösten mukaisesti, jos osakkeenomistajalle realisoituu pääomatuloveron alaista tuloa.

Edellä mainittuun 20 %:n verokantaan on poikkeuksena säännöllisesti maksetut osingot, joista on maksettu veroa vuodesta 2018 lähtien tai sen jälkeen. Tällaisia osinkoja verotetaan alennetun 14 %:n verokannan mukaan kolmen edellisen vuoden osinkosumman keskiarvosta ja tämän ylittävästä määrästä 20 %:n verokannan mukaan. Kun alennettua verokantaa sovelletaan luonnolliselle henkilölle maksettaviin osinkoihin, koituu siitä ylimääräinen 7 %:n vero osingonsaajan maksettavaksi, jonka osingonmaksaja pidättää (*Estonian Tax and Customs Board*, 2023a). Vuodesta 2025 eteenpäin alennettu verokanta, ja sitä myöten ylimääräinen 7 %:n pidätys poistuu käytöstä ja samalla yrityksen tuloverokanta nousee 22 %:iin (*Ernst & Young*, 2023).

Havainnollistetaan osinkojen verotusta seuraavalla esimerkillä:

- Osinkoa on maksettu vuosittain 5 000 € vuodesta 2020 lähtien, yhteensä 15 000 €.
- Vuonna 2023 maksetaan osinkoja 7 000 €, josta kaikki maksetaan luonnolliselle henkilölle.
- Vuonna 2023 maksettavaan osinkoon sovelletaan alennettua 14 %:n verokantaa 5 000 €:oon asti ($15\,000 / 3 = 5\,000$). Ylimenevästä osasta maksetaan vero 20 %:n verokannan mukaan.
- Yhtiön maksettavan tuloveron määräksi siis muodostuu 1 100 €. ($(5\,000 * 14\% = 700) + (2\,000 * 20\% = 400) = 1\,100$)
- Tämän lisäksi, koska osinko maksetaan luonnolliselle henkilölle, osingosta pidätetään 350 €:n suuruinen ennakonpidätys alennetun verokannan mukaisesta osuudesta ($5\,000 * 0,07 = 350$). Osingonsaaja siis saa 6 650 € osinkoa ($7\,000 - 350$).

3.3 Yhteenveto

Aikaisemmissa kappaleissa tutustuttiin Suomen ja Viron yritysverotuksen käytäntöihin. Yrityksen tuloverotuksen näkökulmasta, maiden väliset erot liittyvät veronmaksun ajankohtaan ja verotettavan tulon laskemiseen. Tuloverotuksen edullisuutta tulisi tarkastella pitkällä aikavälillä, jotta voidaan havaita ja verrata eroja maksettavan veron määrässä ja siten todellisessa veroasteessa.

Lienee selvää, että Viron yksinkertainen malli on etenkin kasvuyrityksille houkuttelevampi. Viron järjestelmä kannustaa kasvavan yritystoiminnan harjoittamiseen ja kasvun tavoitteluun, ja tuloveromalli, jossa yritykseen uudelleen investoitu tulos on verovapaata mahdollistaa nopeamman liiketoiminnan kasvun. Näin investointeja voidaan suorittaa myös tilikauden jälkeen ilman, että välissä maksetaan veroa. Todellinen veroaste erilaisista verovapaista tuloista ja vähennyskelpoisista menoista johtuen liittyy vahvasti yrityksen harjoittaman liiketoiminnan luonteeseen ja toimialaan sekä tapoihin toimia. Maiden välillä ei ole merkittäviä eroja siinä, mitkä kulut kuuluvat käsiteltäväksi tuloverotuksessa vähennyskelvottomina, jolloin todellinen veroaste pitkällä aikavälillä on verrokkiyhtiöillä hyvin lähellä samaa. Tällöin tuloverotuksessa ei synny suuria eroja maksettavan veron määrässä.

Viron tapauksessa verotettava tulo koostuu kuluista ja maksuista, jotka eivät ole tuloverotuksessa vähennyskelpoisia, jos niitä on kertynyt kuluneen verokauden aikana, täten on mahdollista, että maksettavaa veroa ei kerry jokaisena kuukautena. Suomessa yrityksen tuloverotus perustuu edellisen vuoden pohjalta tehtyyn arvioon, jonka mukaan maksetaan ennakkoveroa kuukausittain (*vero.fi*, 2021c). Tämä voi olla ongelmallista toiminnan tehokkuuden kannalta, sillä raha ja suoritteet usein vaihtavat omistajaa eriaikaisesti. Tällöin yrittäjän on huolehdittava kassan riittävyydestä verojen maksua varten, vaikka on mahdollista, että verotetaan tuloa, joka ei ole vielä yrityksen kassassa. Tässä Viron reaaliaikainen verotuksen raportointi ja maksu on huomattavasti tehokkaampi tapa verotuksen toteuttamiselle.

4 Työntekijän palkkauksen sivukulut

Seuraavaksi tarkastellaan, mitä kuluja tulee laskea ja ottaa huomioon, kun yritys haluaa palkata työntekijöitä. Selkeyden vuoksi tässä tutkimuksessa käsitellään vain vakituudessa työsuhteessa oleviin työntekijöihin sovellettavaa säännöstöä.

4.1 Suomen käytännöt

Vakiintunut käytäntö, jolla voidaan karkeasti arvioida työntekijästä aiheutuvia kokonaiskustannuksia, on laskea työntekijän bruttopalkka vähintään kertoimella 1,5. Bruttopalkan lisäksi yrityksen maksettavaksi koituu lakisääteisiä työeläke-, sosiaaliturva- ja työttömyysvakuutusmaksut sekä tapaturma- ja ryhmähenkivakuutusmaksut (*Accountor*, 2022). Tässä tutkimuksessa jätämme kuitenkin tapaturma- ja ryhmähenkivakuutusmaksut vertailtavuuden vuoksi käsittelemättä, sillä niiden maksuperusteet eivät ole julkista tietoa, ja ovat vakuutusyhtiöiden määriteltävissä tapauskohtaisesti (*Tapaturmavakuutuskeskus*, no date). Vuonna 2023 maksettujen tapaturma- ja ryhmähenkivakuutusmaksujen keskimääräiset maksuperusteet ovat 0,70 % ja 0,06 % (Suomen Yrittäjät, 2023).

Työeläkemaksut ovat työntekijän sivukuluista suurin kulurasite. Työnantajalla on lakisääteinen velvollisuus vakuuttaa jokainen yli 17-vuotias työntekijä, jos tämän työansiot ovat kalenterikuukauden aikana vähintään 65,26 €. Työeläkevakuutuksen voi ottaa työeläkeyhtiöstä, eläkekassasta tai perustamalla oman säätiön (*Eläketurvakeskus*, 2022). Seuraavassa taulukossa on esitetty vuoden 2023 mukaiset sosiaaliturvamaksut.

Taulukko 2. Sosiaaliturvamaksujen prosentit 2023 (*elo.fi*, 2023a)

TyEL maksu, kun palkkasumma vähintään 9 348 €/6kk	25,3 %
Josta työntekijän osuus seuraavasti:	
- 17–52-vuotiaat	7,15 %
- 53–62-vuotiaat	8,65 %
- yli 63-vuotiaat	7,15 %
Työnantajan sairausvakuutusmaksu	1,53 %
Palkansaajan sairausvakuutusmaksu	
- Sairaanhoidomaksu	0,60 %
- päivärahamaksu, jos palkkatulo vähintään 15 703 €/vuosi, muuten 0,00 %	1,36 %

Työttömyysvakuutusmaksu	
- Työnantajan osuus, kun palkkasumma enintään 2 251 500 €/vuosi	0,52 %
- Työnantajan osuus, kun palkkasumma ylittää 2 251 500 €/vuosi	2,06 %
- Työntekijän maksu	1,50 %

Suomessa palkkatulojen tuloverotus on progressiivista, eli veroprosentti kasvaa tulojen kasvaessa. Vuonna 2023 alle 19 900 €:n ansiotulosta ei ole tarvinnut maksaa valtion tuloveroa. Kun tulot kasvavat tästä suuremmaksi tuloveroprosentti vaihtelee välillä 19 – 44 % (*vero.fi*, 2022b). Tämän lisäksi palkkatulosta maksetaan kunnallis- ja yle-veroa sekä kirkollisveroa, jos työntekijä kuuluu kirkkoon.

4.2 Viron käytännöt

Kuten edellisessä luvussa mainittiin, Virossa tulovero on 20 %:n tasavero. Työnantaja tekee ennakonpidätyksen palkkatulosta maksettavasta verosta. Kaikille samasta veroprosentista huolimatta, todellisuudessa tuloverotus on myös Virossa progressiivinen 25 200 euron vuosituloihin saakka perusvähennyksen vuoksi. Alle 14 400 euron vuosituloista, voidaan vähentää täysi 7 848 euron perusvähennys. 14 400 – 25 200 tuloille perusvähennyksen laskemiseen sovelletaan seuraavaa laskukaavaa: $7\,848 - 7\,848 / 10\,800 \times (\text{Vuositulon määrä} - 14\,400)$ (*Estonian Tax and Customs Board, 2023b*).

Tuloveron lisäksi työnantaja maksaa työntekijälle yleensä 33 % suuruisen sosiaaliveron, laskettuna veron perusteena toimivasta bruttopalkasta. Toisin kuin tulovero, sosiaaliveron tilittää ja ilmoittaa työntekijä Vero- ja Tulliviranomaisille kuukausittain. Sosiaaliveron lisäksi työnantajan tulee maksaa 0,8 % suuruisen työttömyysvakuutusmaksu ja myös työntekijältä pidätetään vielä lisäksi 1,6 % suuruisen pidätys työttömyysvakuutukseen. Sosiaalivero jakautuu 20 % sosiaaliturvan ylläpitoon ja 13 % terveysvakuutukseen (*Invest in Estonia, no date*). Vuonna 2023 sosiaalivero maksetaan, kun työntekijän palkka ylittää 654 €/kk, jolloin sosiaaliveron määrä on 215,82 €/kk (*Estonian Tax and Customs Board, 2023c*).

Sosiaaliveron maksuun liittyy useita poikkeuksia, jossa työnantaja on vapautettu maksamasta sosiaaliveron minimimäärää. Näistä poikkeustilanteista keskeisimmät on esitetty alla (*Estonian Tax and Customs Board, 2023*):

- Työntekijä saa valtion eläkettä,
- työntekijällä on yksi alle kolmevuotias lapsi tai kolme tai useampi alle 19- vuotias lapsi,
- työntekijä opiskelee yliopistossa tai on koulussa,
- työntekijä on ollut työtön vähintään 6 kuukauden ajan saman vuoden aikana, ennen työn aloittamista,
- työntekijään sovelletaan vähennettyä työaika (7–17- vuotiaat ja opettajat).

Jos työntekijällä on todettu vähintään 40 % alentunut työkyky, maksaa tällaisen työntekijän sosiaaliveron valtio (*eesti.ee, 2021*).

4.3 Yhteenveto

Viron järjestelmän suurimmaksi eduksi voidaan katsoa sen yksinkertaisuus. Se on helppo ymmärtää lähes kaikille samansuuruisten maksujen vuoksi. Tällöin myös mitä luultavimmin verojen ja kulu- lujen maksua on helpompi hallinnoida työnantajayrityksessä sekä myös viranomaisten osalta. Yk- sinkertaisuuteen on työntekijän näkökulmasta kylläkin yksi poikkeus, sillä sosiaaliveron raportointi- vastuu on työntekijällänsä itsellään, vaikka sen voisi tehdä työnantaja samalla, kun toimittaa enna- konpidätyksen. Suomessa, kuluja on jaettu työntekijän ja työnantajan maksuosuuksiin, palkkatulon veroluokkia on useita ja iän tuomia muutoksia enemmän, jotka tekevät järjestelmästä epäselvem- män sekä hallinnollisesti raskaamman. Myös työntekijäosapuolen käsitys kokonaiskustannuksista lienee parempi Virossa, sillä vaikka yritys maksaakin sosiaaliveron työntekijälle, on se kokonaisuu- dessaan työntekijän tilitettävä, toisin kuin eläkemaksut Suomessa, jossa vain pienehkö osuus peri- tään työntekijän palkasta ja työnantaja joutuu maksamaan n. 17 % kulun erikseen.

Kustannusrasitteen vertailussa hieman jopa yllättäen Viron lakisääteiset kustannukset ovat korkeat ja tuloveroa lukuun ottamatta, kun vertaillaan muita veroluonteisia maksuja, Suomessa niiden kulu- rasite näyttää suhteellisesti pienemmältä. Seuraavassa taulukossa vertaillaan kunkin maan medi- aanipalkansaajan kokonaiskulurasitetta.

Taulukko 3. Mediaanipalkansaajan kulurasitteen sekä nettopalkan vertailu (*Eesti Statiska, 2022; Tilastokeskus, 2023; Ilmarinen, 2023; palgad.ee, 2023*)

	Suomi	Viro
Mediaanipalkka /kk v. 2022	3 130 €	1 429 €
Sosiaalivero	-	464 €
Eläkemaksut*	TA: 627,75 €, TT: 243,94 €	TT: 29 €
Työttömyysvakuutusmaksut	TA: 17,74 €, TT: 51,17 €	TA: 11 €, TT: 23 €
Tulovero	699,40 €	239,51 €
Muut työnantajamaksut	78,12 €	-
Työnantajan kulut yhteensä	3 853,61 €	1 905 €
Työntekijän nettopalkka	2 135,49 €** (55,41%***)	1 138,04 € (59,74%)

* TA = työnantajan osuus, TT = työntekijän osuus

** Ei huomioida kunnallis-, Yleisradio- tai kirkollisveroa

*** Yritykselle kohdistuvasta kokonaiskulusta

Jotta taulukkoa voidaan teoriassa pitää vertailukelpoisena, joudumme oletamaan, että mediaanipalkka kummassakin maassa maksetaan samasta työstä ja että sen ostovoima on lähes sama. Todellisuudessa näin tuskin kuitenkaan ostovoiman osalta on.

Toin vertailuun myös tuloverotuksen näkökulmaa, sillä kokonaisuuden vertailemisen kannalta on ratkaisevaa ymmärtää kokonaisverokiilan merkitystä. Voimme ymmärtää suuren verokiilan, eli tuloverojen sekä sivukulujen yhteismäärän vähentävän työn tarjontaa sekä nostavan työvoimakustannuksia, sillä työntekijän on arvioitava näiden kulujen vaikutusta tulotasoonsa. Tällöin palkkaavan yrityksen on maksettava suurempi hinta samasta työstä, kuin järjestelmässä, jossa verokiila olisi matalampi. Tämä johtaa työn ostamisen vähenemiseen.

Työntekijän näkökulmasta, vaikka Viron järjestelmässä onkin suuret kulut, on se kuitenkin järjestelmänä kannustavampi työntekoon, sillä tasaveron vuoksi marginaalivero on kohtuullisen matala, työllä toimeen tuleminen sekä elintason parantamisen mahdollisuudet ovat Suomea paremmat. Tällä todennäköisesti on vaikutusta siihen, miten työvoimaa on tarjolla. Kun otetaan huomioon, että

edellisen sivun taulukon mukaisesta nettopalkasta vähennetään vielä kunnallis-, yleisradio- ja mahdollinen kirkollisvero, on helppoa huomata, että lisätöiden tuoma lisäys yksilön elintasoon on pieni, etenkin keskituloluokassa. Tämä kaikki vaikuttanee työvoiman tuottavuuteen korkeamman hyvinvoinnin ja tyytyväisyyden kautta, jolloin suhteellisesti suurempi työvoiman vaatima investointi työnantajalta olisi kannattavampi Virossa kuin Suomessa. Samalla edellä esitetyn paremman työvoiman tarjonnan voidaan nähdä lisäävän kannustimia yrittämiseen, jos jo yrityksen perustamisvaiheessa on tiedossa tarkoitus tulevaisuudessa palkattavista työntekijöistä.

Edellisen sivun taulukosta voimme havaita, että Suomessa työnantajan kulu mediaanipalkkaisesta työntekijästä ovat 123,1 % työntekijän bruttopalkasta, kun vastaava luku on 133,3 % Virossa, käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että Virossa työntekijän aiheuttamia lisäkuluja on siirretty jopa enemmän kuin Suomessa työnantajan vastuulle.

5 Yrittäjän verotus

5.1 Suomen käytännöt

Osakeyhtiön yrittäjällä on mahdollisuus maksaa palkkaa tai osinkoja itselleen. Valtaosa yrittäjän palkan sivukuluista ovat samoja, kuin muillakin työntekijöillä, suurimpana poikkeuksena Yrittäjän Eläkevakuutus, joka yrittäjän on hankittava itselleen, kun seuraavat ehdot täyttyvät (*elo.fi*, no date):

- Työtulo, eli yrittäjän työn arvioitu rahallinen arvo ylittää 8 575,45 €/v vuonna 2023
- Yritystoiminta jatkuu yhtäjaksoisesti vähintään 4 kuukautta ja yrittäjä työskentelee yrityksessä
- Yrittäjän ikä on 18–68 vuotta

Vuonna 2023 YEL- maksun suuruus on yrittäjän iän mukaan määräytyvä, samoin kuin muillakin työntekijöillä ja maksun suuruus vaihtelee 24,1–25,6 %:n välillä. Ensimmäisen kerran yrittäjäksi ryhtyvillä on käytettävissä 22 % alempi maksu, joka vaihtelee 18,8–20 %:n välillä työtulosta 48 kuukauden ajaksi. YEL:n lisäksi yrittäjän sivukulut eroavat palkansaajan sivukuluista päiväraha-maksun osalta, ollen 1,59 % palkansaajan 1,36 %:n sijaan vuonna 2023 (*elo.fi*, 2023a).

Vuoden 2023 alussa voimaantullut YEL- lakiuudistus, jonka mukaan eläkevakuutusyhtiöiden tulee tarkistaa työtulon suuruus kolmen vuoden välein, jos yrittäjä ei ole sitä itse tehnyt (*elo.fi*, 2023b). Lain uudistamisen myötä työtulo vahvistetaan kokoaikaiselle yrittäjälle jatkossa vastaamaan lähemmäksi kyseisen toimialan kokoaikaisen työntekijän mediaanipalkkaa ja uudistuksen tarkoituksena on vähentää yrittäjien niin kutsuttua alivakuuttamista, jolloin yrittäjä on ilmoittanut työtulok-sensa olevan mahdollisesti alhaisempi, kuin mitä se aidosti olisi (*taloushallintoliitto.fi*, 2023).

5.1.1 Listaamattomasta yhtiöstä saatujen osinkojen verotus

Listaamattoman yhtiön, eli sellaisen yhtiön, jonka osakkeilla ei käydä kauppaa julkisessa pörssissä, maksamaa osinkoa verotetaan poikkeavasti listattuun yhtiöön verrattuna. Pörssi-yhtiön maksamasta osingosta maksetaan veroa 30 % kun veronalainen osinkotulo on maksimissaan 30 000 euroa, ja 34 % 30 000 euroa ylittävästä osasta, veronalaista tuloa pörssi-yhtiön osingosta 85 %. (*vero.fi*, 2023d). Tällöin veroaste maksimissaan 30 000 euron osinkotulosta on 25,5 % ja sen ylimenevästä osasta 28,9 %.

Listaamattoman yhtiön maksamasta osingosta osa verotetaan ansio- sekä pääomatulona ja tulon veronalainen osuus vaihtelee. Osinkoa verrataan yhtiön osakkeen matemaattiseen arvoon ja tämän avulla määritellään tulon ansiotulo-osuus ja pääomatulo-osuus. Veronhallinnon laskema osakkeen matemaattinen arvo on yhtiön nettovarallisuus ulkona olevaa osaketta kohden. Tämän lisäksi

pääomatulo-osuudessa tulee huomioida 150 000 euron raja, jonka jälkeen tulon verotus kiristyy huomattavasti (*vero.fi*, 2023e).

Jos listaamattomasta yhtiöstä saadun osingon pääomatulo-osuus on maksimissaan 150 000 €, on tulosta veronalaista tuloa 25 % ja tämän ylittävän osan veronalaisuus on 85 %, kuten listatuissakin yhtiöissä. Pääomatulo-osuus verotetaan yleisen pääomatuloveroprosenttien mukaisesti. Tällöin esimerkiksi 30 000 euron osingon todellinen veroaste on 7,5 %, 150 000 euron osingon 8,3 % ja siitä ylimenevän osan sama 28,9 % kuten listatun yhtiön tapauksessa. Kun osinkoa maksetaan yli 8 % osakkeen matemaattisesta arvosta, verotetaan tästä ylimenevää osaa ansiotuloveroprosentin mukaan. Tästä ansiotulo-osuudesta veronalaista tuloa on 75 % (*vero.fi*, 2023e).

5.1.2 Osinkoa vai palkkaa?

Osakeyhtiöyrittäjän on mahdollista suunnitella oman tulojensa verotusta maksamalla palkkaa, osinkoa tai molempia. Käytännössä tämä on huomattavasti helpompaa, jos yrittäjä toimii yksin yrityksessään tai yritys on hyvin pieni, sillä osingonmaksu vaatii aina yhtiökokouksen hyväksynnän. Kuten edellä todettiin, yhtiön nettovarallisuus vaikuttaa myös siihen, miten paljon osinkoa on järkevä jakaa, jos tarkoituksena on puhdas verosuunnittelu. Nettovarallisuus voi olla kytköksissä yrityksen toimialaan tai ikään. Esimerkiksi aloittavalla konsultointipalveluja tarjoavalla yrittäjän liiketoiminta ei vaadi suuria investointeja, jolloin ei varallisuuttakaan yhtiössä ole, kun taas pitkään tuloksellista toimintaa tehneellä voi olla paljonkin kertyneitä voittovaroja yrityksessä. Myös joillakin toimialoilla velka ja omaisuus liittyy vahvasti toisiinsa, jolloin nettovarallisuus voi olla matala suhteessa taseen loppusummaan. Nettovarallisuus lasketaan karkeasti yksinkertaistaen taseen vastaavaa – taseen vieras pääoma, varojen arvostamisen poikkeuksista tasearvoon tarkemmin liitteessä 1.

Koska nettovarallisuus liittyy vahvasti listaamattoman yhtiön maksamien osinkotulojen verotukseen, on joillakin yrityksillä enemmän verosuunnittelumahdollisuuksia, kuin toisilla. Aikaisemmin esitetyn mukaan, esimerkiksi pitkään konsulttiyrittäjänä toimineella voi olla yhtiöön kertynyttä tuloa paljonkin, mutta hyvin vähän velkaa, sillä toiminta ei vaadi suuria investointeja. Tällöin voi olla mahdollista hyödyntää osingonjakoa palkanmaksun sijaan, sillä 150 000 euroon saakka osinkotulolla on kohtuullisen matala veroaste, toki tuloksesta on jo tässä vaiheessa maksettu yrityksen tulovero. Edellisessä kappaleessa käyttämäni esimerkkien mukaan todellinen veroaste 30 000 euron vuosiosingolle on 26 % ja 150 000 euron osingolle 26,6 %, kun huomioidaan yrityksen tulovero. Tämä huomioiden luvussa 4 käytettyyn vuoden 2022 suomalaiseen mediaanipalkkaan verrattuna ns. osinkoverohuojennus tulee yrittäjälle edullisemmaksi kaikki kulut huomioiden, kuin vastaavan suuruisen palkan maksaminen. Jotta voidaan hyödyntää täysi 150 000 euron raja, tulee yhtiöllä olla lähes kahden miljoonan euron nettovarallisuus.

Tilanteissa, joissa halutaan pyrkiä hyödyntämään osinkotulojen kevyempää verotusta, tulee yrittäjän harjoittaa pitkän aikavälin suunnittelua toiminnan laajentamisen ja investointien suhteen, jotta yrityksen nettovarallisuus pystyy kasvamaan tehokkaasti. Myös, jotta osingon matalampaa verotusta voi hyödyntää, täytyy yhtiön luonnollisesti olla tulokellinen, jotta voittovarot eivät vähene liikaa yhtiön taseesta, joka taas aiheuttaisi nettovarallisuuden muutosta.

5.2 Viron käytännöt

Virossa yrittäjällä on selkeästi haastavampi toteuttaa verosuunnittelua, sillä palkanmaksun välttely maksamalla osinkoja on kiellettyä. Tämä siksi, että osingosta ei makseta sosiaaliveroa. Tämän vuoksi Virossa asuvalle yrittäjälle tulee maksettavaksi palkkaa itselleen, jolloin verotus toteutuu samaan tapaan kuin kenellä tahansa muulla työntekijällä (*e-resident.gov.ee*, 2023b). Jos yhtiö on rekisteröity Viroon ja yhtiön hallituksen jäsenelle maksetaan hallituspalkkiota, verotetaan se aina Viron tuloveron mukaisesti, mutta sosiaalivero määräytyy asuinmaan mukaan. Jos palkkion vastaanottaja on vakuutettu muussa maassa Euroopan talousalueella tai maassa, jonka kanssa Viro on tehnyt verosopimuksen, silloin on mahdollista välttyä sosiaaliveron maksulta Viroon, ja maksaa se asuinmaahan (*e-resident.gov.ee*, 2023b.).

Eli toisin kuin Suomessa, Virossa yrittäjä kuuluu samojen eläke- ja sosiaaliturvajärjestelmien piiriin, kuin työntekijätkin ja täten myöskin osallistua niiden rahoittamiseen. Jälleen Viron järjestelmä on hyvin kevyt ja yksinkertainen sekä helppo ymmärtää, vähentäen kustannuksia ja mahdollistaen yritystoiminnan optimoinnin keskittyen ydinliiketoimintaan.

5.3 Yhteenveto

Kuten edellisistä kappaleista huomattiin, on yrittäjän verosuunnittelu mahdollistettu Suomessa ja tuloja pystyy järjestelemään vero-optimaalisella tavalla. Virossa tämä mahdollisuus on huomattavasti pienempi. Viron yrittäjän tulojen määrittely ja maksutapa perustuu yrittäjän asemaan yhtiössä, jonka mukaan täytyy määritellä, onko tulo maksettava palkkatulona tai hallituksen palkkiona vai saako sitä käsitellä osinkona maksettavana tulona (*e-resident.gov.ee*, 2023b).

Suomessa yrittäjän verotus siis kääntyy tuloksellisen liiketoiminnan myötä, kuitenkin melko pitkällä aikavälillä, edullisemmaksi kuin Virossa. Mutta kuten aikaisemmin listaamattomien yhtiöiden osinkojen verotuksen yhteydessä mainittiin, tämä vaatii melko suuren nettovarallisuuden yhtiöön, ja pitkän aikavälin suunnittelutyötä. Luonnollisesti pitkän aikavälin suunnittelu on haastavaa ja hyvin epävarmaa toteuttaa.

Tämän pohjalta vaurastumismahdollisuudet yrittämällä ovat melko tasapainoisia. Tämä arvio pohjautuu siihen, että jos Virossa toimivan yrittäjän on mahdollista kerryttää yhtiöön suuri varallisuus ja toimia erittäin kannattavasti ja sitä myötä maksaa suurta palkkaa, kallistuu palkkatulon verotus suuremmassa tuloluokassa edullisemmaksi Suomeen verrattuna tasaveron ansiosta. Toisaalta Suomessa pystyy kilpailemaan tätä vastaan osinkotuloverotuksen avulla, mutta silloinkin todellinen verokanta on suurempi kuin Viron tuloverokanta ja maksettavaksi tulee YEL- maksut. Vaurastumismahdollisuuksia arvioitaessa tuleekin katsoa laajempaa kokonaisuutta, kuin pelkästään yksilöön kohdistuvia maksuja ja verotusta.

5.3.1 YEL- uudistuksen kritiikki

Vuonna 2023 voimaan tullut YEL- uudistus on aiheuttanut kritiikkiä erityisesti pienyrittäjien keskuudessa ja aiheutti huolta kohtuuttomiksi kasvavista kustannuksista sekä liian suoraviivaisesta tulkinasta (*tilisanomat.fi*, 2023). Vaikka yrittäjä vielä pystyykin vaikuttamaan työtulon määrittelyyn, jonka perusteella YEL maksut määräytyvät, on päätäntävaltaa siirtynyt pois yrittäjältä ja kolmen vuoden siirtymäajan jälkeen se voi pienentyä vielä edelleen, jos yrittäjä on niin sanotusti ”alivakuutanut” itsensä, ja tämä mahdollisuus on lakimuutoksen tarkoituksena poistaa. Uuden lain mukaan työtulon määrittämiseen käytetään apuna toimialan mediaanipalkkaa sekä yrittäjän liikevaihtoa, molemmat lukuja, joilla ei välttämättä ole mitään tekemistä yrittäjän tulotason kanssa (*Yrittajat.fi*, 2023). On myös tapauksia, joissa eläkevakuutusyhtiö, jolla on tietojen selvitysvastuu, on toiminut lainvastaisesti ja pyrkinyt ehdottamaan liian suuria työtuloja yrittäjille (*Suomen Yrittäjät*, 2023b). Tämän tapaiset kokemukset ja tapahtumat ovat omiaan heikentämään luottamusta eläkevakuutusyhtiöihin, sekä eläkejärjestelmään, jonka alijäämäisyyttä ei tulisi korjata keräämällä suurempia maksuja, vaan rahastoimalla varoja aiempaa enemmän (*Mikro- ja yksinyrittäjät ry*, 2023).

Todennäköistä on, että tämä uudistus tulee vaikuttamaan yrittäjyyshalukkuuteen negatiivisesti. On myös mahdollista, että joistakin mikro- tai pienyrityksistä tulee kannattamattomia uudistuksen myötä, jolloin yrittäjä joutuu lopettamaan toiminnan. Tällöin tavoiteltu vaikutus kääntyy negatiiviseksi. Voitaisiin kuitenkin olettaa, että ns. "alivakuuttavat" yrittäjät ovat itse valinneet tämän tavan toimia, jolloin uudistuksen paperilla hyvältä vaikuttavat tarkoitusperät eivät silti ole toivottuja.

6 Analyysit

6.1 Verotuksen vaikutus liiketoimintaan ja talouskehitykseen Suomessa ja Virossa

Verotuksen ja siihen kiinteästi liittyvän sääntelyn näkökulmasta arvioitaessa, kilpailukyvyllä voidaan tämän työn aihealueen puitteissa tarkoittaa suoraan liiketoiminnan kannattavuuteen vaikuttavaa kustannuskilpailukykyä tai sääntelyn tuomia kannustimiin liittyvää kilpailukykyä. Tällöin valtio, jolla on paremmat kannustimet, joihin yleensä liittyy suurempi luottamus maan talouteen tulevaisuudessa, voidaan nähdä houkuttelevampana ulkomaisille investoinneille eli kilpailukykyisemmäksi. Kustannuskilpailukyky on kiinnostavaa yritys- eli makrotason arvioinnissa, sillä eri valtioissa sijaitsevat yritykset voivat kilpailla samoista markkinoista ja yrityksen juridisella kotipaikalla voi olla vaikutusta toiminnan kannattavuuteen ja sitä kautta esimerkiksi hinnoitteluvoimaan, joka luonnollisesti vaikuttaa myyntiin ja markkina-asemaan.

Kuten tutkimuksen alussa esitettiin, verotuksen vaikutusta kustannuskilpailukykyyn pitäisi pystyä arvioimaan irrallaan muista siihen vaikuttavista kustannuksista. Näistä muista kustannuksista, isolla osalla toimialoista suurimpia ovat työvoimakustannukset, joilla jo yksinään Viron kotimaisessa toimintaympäristössä voi saada etua Suomeen nähden. Kun vertaillaan Helsingin ja Tallinnan välisiä kuluttajahintoja, ovat ne Helsingissä hieman yli 30 % korkeammat kuin Tallinnassa (numbeo.com, 2023). Tästä huolimatta mediaanibruttopalkat ovat Suomessa vuoden 2022 tietojen mukaan n. 119 % suuremmat kuin Virossa (ks. taulukko luvussa 4). Nettotulojen osalta Suomen mediaanipalkat ovat n. 87 % suuremmat, kuin Virossa. Tämä tarkoittaa, että Virossa kuluttajatuotteiden hinnoittelu on selkeästi lähempänä suomalaista hintatasoa, kuin mitä palkkatasosta voidaan suoraan päätellä, jolloin yritys pystyy säästämään kustannusvertailussa jo kotimarkkinoillakin toimiessaan.

Kun työvoimakustannuksien vertailusta jätetään pois palkan osuus, on työvoiman hankkiminen Virossa kalliimpaa sivukulujen osalta, kuten luvussa 4 esitettiin. Tällä on merkitystä silloin, kun toimitaan sisämarkkinoilla ja myydään tuotetta tai palvelua, jolla on jo olemassa kilpailua, kun tullaan markkinoille, tällöin hinnat ovat lähes annettuja ja jo valmiiksi kohdemarkkinan ostovoiman mukaisia. Kansainvälisillä markkinoilla toimittaessa, työvoimakustannuksia tulee katsoa kokonaisuutena, jolloin Virossa toimiva yritys voi olla kilpailullisemmassa asemassa, jos liiketoiminnan palvelu- tai tuotetuotanto on yrityksen kotimaassa. Luvun 4 analyysin perusteella esitettiin, että työvoiman hankinta voi olla helpompaa järjestelmässä, jossa on teoreettisesti parempi mahdollisuus parantaa yksilön elinlaatua työtä tekemällä, perustuen tasa-arvoiseen ja työhön kannustavaan tasaverokantaan. Tällöin työvoimakustannusten merkitystä voidaan pienentää ja nähdä korkeammat sivukulut investointina parempaan toimintaympäristöön. Voitaisiin siis sanoa, että Virossa toimiessa yrityksellä on työvoiman osalta kustannusetua, mutta se ei johdu suurilta osin verotuksen vaikutuksista.

Kuten luvussa 3 esitettiin, ei valtioiden välisessä yrityksen tuloverotuksessa ole välttämättä merkittäviä eroja pitkällä aikavälillä samansuuruisen verokannan vuoksi, ellei tarkoituksellisesti säilytetä varoja yhtiössä. Tällöin Viron järjestelmästä, jossa tuloveroa maksetaan vasta tuloksenjaon yhteydessä, pystyy hyötymään. Toisaalta myös suuriin investointeihin valmistautuessa Viron mallista saa etua investoinnin läpiviennin nopeuteen, sillä tarvittava omarahoitus on mahdollista kerätä verovapaan tuloksen avulla nopeammin. Usein kuitenkin voittovaroja jätetään yritykseen säilöön, vaikka niille ei olisi heti selkeää käyttökohdetta, jolloin Viron malli antaa etua verotuksessa.

Edellä esiteltujen näkemysten mukaan, arvioisin Viron olevan houkuttelevampi yritystoiminnalle, joka pyrkii kasvuun sekä kansainväliseen toimintaan. Kuten jo todettu, myös Viron valtiolla on selkeästi tavoitteena hankkia tällaisia yrityksiä maahan kasvua tukevan yritysverojärjestelmän avulla. Suomessa liiketoiminnan kasvattaminen on hitaampaa, sillä jatkuvan verotuksen vuoksi yrityksen varallisuus kasvaa hitaammin. Varallisuuden hitaamman kasvun vuoksi uuden henkilöstön palkkaaminen on vaikeaa sekä riittävän rahoituksen saaminen suuriin investointeihin kallista ja hidasta. Suomessa myös YEL- maksut vaikeuttavat pienen yrityksen kasvattamista, toisin kuin Virossa, jossa vastaavia sosiaalikuluja ei tarvitse maksaa ennen palkanmaksua, tätä kannattanee hyödyntää, jos on mahdollisuus valmistautua yritystoiminnan aloittamiseen siten, että palkan maksun tarvetta pystyy siirtämään myöhempään ajankohtaan.

6.2 Loppupäätelmä

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää suomalaisiin ja virolaisiin yrityksiin kohdistuvan verotuksen eroavaisuuksia. Työn päätavoitteena oli selvittää, pystyykö yritys kustannusten näkökulmasta hankkimaan kilpailuetua toimiessa toisen maan verosäännöstelyn alaisena. Toissijaisena tavoitteena työllä oli selvittää, onko yrittäjän vaurastumismahdollisuuksissa eroja maiden välillä.

Tutkimuksen avulla ei havaittu yrityksen näkökulmasta merkittäviä verotuksellisia etuja kummankaan maan eduksi, mutta verotuksen toteutustapojen vuoksi voidaan arvioida Viron olevan hieman edullisempi pienelle tai keskisuurelle tai aloittavalle toiminnalle. Merkittävin etu Viron verosäännöstelyssä on tuloksen verovapaus, silloin kun tulos pidetään yrityksen taseessa. Tämä mahdollistaa tehokkaamman liiketoiminnan toteuttamisen ja nopeamman kasvun tavoittelun. Virossa vaikuttaisi olevan liiketoiminnan kannalta otollisempi toimintaympäristö verosääntelyn osalta, sillä se on tehty hyvin yksinkertaiseksi, helpoksi ymmärtää ja tasa-arvoiseksi.

Kuten luvussa 5 on esitetty, Suomessa on osakeyhtiöyrittäjällä verosuunnittelumahdollisuuksia henkilökohtaisen tulon osalta. Tätä mahdollisuutta voi hyödyntää jakamalla osinkoa palkanmaksun sijaan. Osingonjaolla on mahdollista hieman madaltaa veroastetta ja välttyä maksamasta osaa sosiaalikulusta, joita palkasta perittäisiin. Tästä edusta tosin pääsee hyötymään vasta, kun yrittäjän

tulot ovat suomalaisen keskivertopalkan tasolla tai suuremmat. Tästä verosuunnittelumahdollisuudesta huolimatta ja vaikka Virossa on pakollista maksaa yrittäjälle palkkaa, on yrittäjällä paremmat vaurastumismahdollisuudet Virossa, sillä osinkoja verotetaan vain kerran ja palkan kokonaisverotus on samalla tasolla, kuin Suomessa maksettavan osingon kokonaisverorasitus, YEL- maksut huomioiden. Suomessa osingosta maksetaan veroa käytännössä kahdesti, sillä yrityksen tulee tehdä verotettavaa tulosta, jotta se voi jakaa osinkoa ja toisen kerran osinkoa verotetaan osingonsaajan osalta pääoma tai ansiotuloverotettavana tulona.

6.3 Jatkotutkimuspohdinnat

Koska aihe on hyvin laaja, jäi tämän työn tulos melko pintapuoliseksi tarkasteluksi. Aihetta voisi tutkia tarkemmin paneutuen esimerkiksi yhteen verolajiin ja -subjektiin ja vertailla näiden laajempia vaikutuksia maan talouteen, sen kehittymismahdollisuuksiin sekä kannustustekijöihin. Tutkimusta voisi tehdä keskittyen selvemmin joko kansantaloudellisten vaikutusten arviointiin tai kustannuskilpailukyvyyn arviointiin. Kustannuskilpailukyvyyn arvioinnissa tulisi pystyä ottamaan huomioon maiden väliset erot elintasossa ja ostovoimassa pyrkien vähentämään oletuksia ja yksinkertaistamista, kuten tässä työssä on jouduttu tekemään. Tällöin saataisiin todenmukaisempi kuva kustannuksista ja niiden vaikutuksista.

Jos haluttaisiin tutkia enemmän selittäviä tekijöitä johdannossa esitellyille talouden kehitysluvuille ja -suunnalle, tulisi työn verotusta tutkia tarkemmalla tasolla ja sen yhteydessä yksityisen kulutuksen vaikutusta talouskasvuun. Tämän tutkimuksen tuloksista ei löydetty riittävän vakuuttavia selittäviä tekijöitä talouskehityksen eroavaisuuksille maiden välillä. Todennäköisemmin vahvemmin selittäviä tekijöitä johdannossa mainituille ulkomaisille investoinneille sekä talouskasvulle voidaan löytää myös muualta politiikasta sekä yleisestä ilmapiiristä ja suhtautumisesta yrittäjyyteen. Myös työn verotukseen keskittyvällä tutkimuksella pystyttäisiin löytämään mahdollisia syitä talouksien kehitykselle.

6.4 Oman oppimisen arviointi

Työn laatua ja hyödyllisyyttä olisi pystynyt parantamaan tarkemmalla aihealueen valinnalla ja rajaamisella. Työtä tehdessä minulle tuotti haasteita pysyä valitussa pk yritysten näkökulmassa ja monesti tein ajattelua arvioiden kansantalouden vaikutuksia, tai yleisesti suuremman osan yrityskentän näkökulmasta.

Ajankäytöllisesti työni tekemistä vaikeutti kokopäivätyö, mutta siitä huolimatta työ valmistui etuajassa suunniteltuun nähden, johon voin olla tyytyväinen. Aiheen laajuus ja moniulotteisuus tuotti haasteita rajallisten resurssien vuoksi ja koska aiheen ja työn tavoitteiden rajausta jäi liian laajaksi käytettävissä olleisiin resursseihin nähden, en ole työhöni täysin tyytyväinen, sillä aihetta käsiteltiin

hyvin pintapuolisesti. Olen kuitenkin kohtuullisen tyytyväinen siihen, miten olen kehittynyt työn tekemisen aikana käsittelemään laajan aihekokonaisuuden analysointia sekä tulkitsemaan myös kansainvälisiä säännöstelyjä. Tutkimustavoitteet mielestäni saavutettiin tiivistelmässä esitettyjen tavoitteiden osalta riittävällä tasolla. Ennakkokäsityksenä itselläni oli selkeämpien tulosten havainnointi, mutta tutkimuksen aihe huomioiden, odotettavissa olisi pitänyt olla epäselvempi vastaus tutkimuskysymyksiin, sillä johtopäätökset eivät ole yksiselitteisiä. Työn edetessä jouduin tarkentamaan työn tavoitteita lisää, jotta työn laatu ei kärsisi liikaa ja analyysissa pystyittäisiin keskittymään enemmän mikrotason näkökulmaan.

Lähteet

Accountor (2022) *Ensimmäisen työntekijän palkkaaminen*. Available at: <https://www.accountor.com/fi/finland/blogi/ensimmaisen-tyontekijan-palkkaaminen> (Accessed: 1 July 2023).

Bunn, D. (2022) *taxfoundation.com, International Tax Competitiveness Index | Tax Foundation*. Available at: https://taxfoundation.org/publications/international-tax-competitiveness-index/#_ftn2 (Accessed: 18 May 2023).

data.worldbank.org (2021a) *Foreign direct investment, net inflows (% of GDP) - Estonia, Finland*. Available at: <https://data.worldbank.org/indicator/BX.KLT.DINV.WD.GD.ZS?end=2021&locations=EE-FI&start=1995> (Accessed: 16 April 2023).

data.worldbank.org (2021b) *GDP growth (annual %) - Estonia, Finland*. Available at: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?end=2021&locations=EE-FI&start=1995&view=chart> (Accessed: 16 April 2023).

Durante, A. (2021) *taxfoundation.org, Reviewing the Impact of Taxes on Economic Growth*. Available at: <https://taxfoundation.org/reviewing-recent-evidence-effect-taxes-economic-growth/> (Accessed: 16 April 2023).

Eesti Statistika (2022) *PA111: KESKIMÄÄRÄINEN BRUTOKUUKAUSIPALKKA, MEDIAANI, DESILIT JA TYÖNTEKIJÖIDEN MÄÄRÄ | Indikaattori, toiminta-alue ja tarkkailujakso. Tilastotietokanta*. Available at: https://andmed.stat.ee/et/stat/majandus__palk-ja-toojeukulu__palk__luhiajastatistika/PA111/table/tableViewLayout2 (Accessed: 10 September 2023).

eesti.ee (2021a) *Value-added tax*. Available at: <https://www.eesti.ee/en/doing-business/taxes/value-added-tax> (Accessed: 16 April 2023).

eesti.ee (2021b) *Income tax*. Available at: <https://www.eesti.ee/en/doing-business/taxes/income-tax> (Accessed: 30 July 2023).

eesti.ee (2021) *Social tax*. Available at: <https://www.eesti.ee/en/doing-business/taxes/social-tax> (Accessed: 2 July 2023).

Eläketurvakeskus (2022) *Työnantajan velvollisuudet - Työeläke.fi*. Available at: <https://www.tyoe-lake.fi/tyonantajan-velvollisuudet/#title> (Accessed: 1 July 2023).

elo.fi (2023a) *TyEL-maksu | Työeläkemaksu vuonna 2023*. Available at: <https://www.elo.fi/fi-fi/tyonantaja/tyel-vakuuttaminen/maksut-ja->

todistukset?sc_camp=D3C420B03C5345D19068A000A4D1D377&gclid=Cj0KCQjwnf-kBhCnARIsAFIq491voz3CRsO3ZASGKf-q_rYJ4qEOlv4YMAAmhLD60tQgHfinTwwITNcaAvSxEALw_wcB (Accessed: 1 July 2023).

elo.fi (2023b) *YEL-lakiuudistus | Mikä muuttuu lakiuudistuksen myötä?* Available at: <https://www.elo.fi/fi-fi/yrityksia/yel-lakiuudistus> (Accessed: 23 July 2023).

elo.fi (no date) *YEL-vakuuttaminen | Yrittäjän pakolliset vakuutukset.* Available at: https://www.elo.fi/fi-fi/yrityksia/yel-vakuuttaminen?sc_camp=15969117E434474CBBCB0A3C22B086B0&gclid=Cj0KCQjwn_OIBhDhARIsAG2y6zPmad3bn8iDA9LzuL22c_8vGChvVV2BjDoJYIWT-SIA9NTWvzMNED2EaAntxEALw_wcB (Accessed: 23 July 2023).

e-resident.gov.ee (2023a) *Estonian tax basics – Knowledge Base.* Available at: <https://learn.e-resident.gov.ee/hc/en-us/articles/360000721597-Estonian-tax-basics> (Accessed: 23 July 2023).

e-resident.gov.ee (2023b) *Dividends, salary and directors' fee – Knowledge Base.* Available at: https://learn.e-resident.gov.ee/hc/en-us/articles/360001761658-Dividends-salary-and-directors-fee#h_0f06dd42-bedd-4994-ac37-53816b6618ba (Accessed: 24 September 2023).

Ernst & Young (2023) *Estonia | Significant tax changes in 2024 and 2025.* Available at: <https://globaltaxnews.ey.com/news/2023-1256-estonia-significant-tax-changes-in-2024-and-2025> (Accessed: 24 September 2023).

Estonian Tax and Customs Board (2023a) *Taxation of dividends.* Available at: <https://www.emta.ee/en/business-client/taxes-and-payment/income-and-social-taxes/taxation-dividends#what-are-the-regular> (Accessed: 30 July 2023).

Estonian Tax and Customs Board (2023b) *Calculation of basic exemption.* Available at: <https://www.emta.ee/en/private-client/taxes-and-payment/tax-incentives/calculation-basic-exemption> (Accessed: 10 September 2023).

Estonian Tax and Customs Board (2023c) *Social tax.* Available at: <https://www.emta.ee/en/business-client/taxes-and-payment/income-and-social-taxes/social-tax> (Accessed: 2 July 2023).

finlex.fi (1993) *96/1993 - Valtiosopimukset - FINLEX®.* Available at: <https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1993/19930096#idm45843167088752> (Accessed: 23 July 2023).

Hyvönen, M. and Linnera, E. (2022) *tilisanomat.fi, Miten tilinpäätös ja veroilmoitus eroavat toisistaan?* Available at: <https://tilisanomat.fi/kirjanpito/miten-tilinpaatos-ja-veroilmoitus-eroavat-toisistaan> (Accessed: 18 June 2023).

Ilmarinen (2023) *Palkkalaskuri työnantajalle*. Available at: <https://www.ilmarinen.fi/tyonantaja/tyonantajan-laskurit/palkkalaskuri/> (Accessed: 23 September 2023).

Invest in Estonia (2022) *Tax Competitiveness Index 2022: Estonia has the world's best tax system*. Available at: <https://investinestonia.com/tax-competitiveness/> (Accessed: 16 April 2023).

Invest in Estonia (no date) *Labour taxes*. Available at: <https://investinestonia.com/business-in-estonia/taxation/labour-taxes/> (Accessed: 1 July 2023).

Jormakka, R. et al. (2019) *Laskentatoimi*. Edita Publishing Oy.

Keskuskauppakamari (2021) *Suomen pitäisi ottaa Virosta mallia startup-yritysten toimintaedellytysten kehittämiseen*. Available at: <https://kauppakamari.fi/tiedote/suomen-pitaisi-ottaa-virosta-mallia-startup-yritysten-toimintaedellytysten-kehittamiseen/> (Accessed: 16 April 2023).

kirjanpitolautakunta.fi (2006) *Laskennalliset verovelat ja -saamiset*. Available at: <https://kirjanpitolautakunta.fi/-/laskennalliset-verovelat-ja-saamiset> (Accessed: 29 July 2023).

Laki elinkeinotulon verottamisesta 360/1968 (2023) - Ajantasainen lainsäädäntö - FINLEX®. Available at: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1968/19680360#O2L1P6b> (Accessed: 29 July 2023).

Mikro- ja yksinyrittäjät ry (2023) *YEL-TARKISTUKSET!* Available at: <https://www.mikrojaysinyrittajat.fi/yel/> (Accessed: 24 September 2023).

numbeo.com (2023) *Cost of Living Comparison Between Tallinn, Estonia And Helsinki, Finland*. Available at: https://www.numbeo.com/cost-of-living/compare_cities.jsp?country1=Estonia&country2=Finland&city1=Tallinn&city2=Helsinki&tracking=getDispatchComparison (Accessed: 24 September 2023).

OECD Data (2021) *Tax - Tax revenue*. Available at: <https://data.oecd.org/tax/tax-revenue.htm> (Accessed: 16 April 2023).

'oecd.org' (2011) *Challenges in Designing Competitive Tax Systems OECD 50 TH ANNIVERSARY CHALLENGES IN DESIGNING COMPETITIVE TAX SYSTEMS What is a Competitive Tax System?* [Preprint]. Available at: <https://www.oecd.org/ctp/48193714.pdf> (Accessed: 18 May 2023).

palgad.ee (2023) *Net salary calculation, Salary calculator 2023*. Available at: <https://www.palgad.ee/en/calculator/results> (Accessed: 23 September 2023).

Pohjola, M. (2019) 'Taloustieteen oppikirja', in M. Pohjola (ed.) *Taloustieteen oppikirja*. Helsinki: Sanoma Pro Oy, pp. 130–134.

Suomen Yrittajat (2023) *Työnantajamaksut 2023*. Available at: <https://www.yrittajat.fi/tyonantajalle/tyosuhde/palkka-ja-muut-korvaukset/tyonantajamaksut-2023/> (Accessed: 1 July 2023).

taloushallintoliitto.fi (2023) *Yrittäjän eläkelakiin (YEL) muutoksia 2023 | Suomen Taloushallintoliitto ry*. Available at: <https://taloushallintoliitto.fi/yrittajan-elakelakiin-yel-muutoksia-2023/> (Accessed: 27 August 2023).

Tapaturmavakuutuskeskus (no date) *Tiedä ainakin tämä työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksesta*. Available at: <https://www.tvk.fi/vakuuttaminen/vakuutuksesta-lyhyesti/> (Accessed: 1 July 2023).

taxfoundation.com (no date) *Marginal Tax Rate Definition | TaxEDU | Tax Foundation*. Available at: <https://taxfoundation.org/tax-basics/marginal-tax-rate/> (Accessed: 18 May 2023).

Tilastokeskus (2023) *Palkka- ja palkkiotulojen mediaani 3 130 euroa joulukuussa 2022*. Available at: https://www.stat.fi/tup/kokeelliset-tilastot/tulorekisterin_palkat_ja_palkkiot/mediaani-joulukuussa-2022/index.html (Accessed: 10 September 2023).

tilisanomat.fi (2023) *Keskustelua herättänyt YEL-muutos tuli voimaan*. Available at: <https://tilisanomat.fi/tyo-oikeus/keskustelua-herattanyt-yel-muutos-tuli-voimaan> (Accessed: 24 September 2023).

Valtiovarainministeriö (2013) *Arvonlisäverotus*. Available at: <https://vm.fi/verotus/arvonlisaverotus> (Accessed: 15 April 2023).

Valtiovarainministeriö (2023) *Verosopimukset*. Available at: <https://vm.fi/verosopimukset1> (Accessed: 23 July 2023).

vero.fi (2020) *Kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen poistaminen yhteisöjen verotuksessa*. Available at: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/88122/kansainv%C3%A4lisen-kaksinkertaisen-verotuksen-poistaminen-yhteis%C3%B6jen-verotuksessa/> (Accessed: 15 June 2023).

vero.fi (2021a) *Pienen yrityksen alv*. Available at: <https://vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/arvonlisaverotus/vahainen-liiketoiminta-on-arvonlisaverotonta/> (Accessed: 16 April 2023).

vero.fi (2021b) *Yhteisön käyttöomaisuusosakkeiden luovutusten verokohtelu*. Available at: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48258/yhteis%c3%b6nk%c3%a4ytt%c3%b6omaisuusosakkeiden-luovutusten-verokohtelu2/> (Accessed: 29 July 2023).

vero.fi (2021c) *Ennakkovero*. Available at: <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/ennakkovero/> (Accessed: 3 September 2023).

vero.fi (2022a) *Osinkotulojen verotus*. Available at: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/47901/osinkotulojen-verotus4/> (Accessed: 21 June 2023).

vero.fi (2022b) *Ansiotulot*. Available at: <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/verokortti-ja-veroilmoitus/tulot/ansiotulot/> (Accessed: 10 September 2023).

vero.fi (2023a) *Yleisesti verovelvollinen ulkomainen yhteisö Suomessa*. Available at: <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/yritystoiminta/ulkomainen-yritys-suomessa/yleisesti-verovelvollinen-ulkomainen-yhteiso-suomessa/> (Accessed: 15 June 2023).

vero.fi (2023b) *Ulkomaisen yrityksen tuloverotus Suomessa*. Available at: <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/yritystoiminta/ulkomainen-yritys-suomessa/ulkomaisen-yrityksen-tuloverotus-suomessa/> (Accessed: 15 June 2023).

vero.fi (2023c) *Tuloverotus - osakeyhtiö ja osuuskunta*. Available at: <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/osakeyhtio-ja-osuuskunta/tuloverotus/> (Accessed: 3 June 2023).

vero.fi (2023d) *Listatusta yhtiöstä saadut osingot*. Available at: <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/osingot/listatusta-yhti%C3%B6st%C3%A4-saadut-osingot/> (Accessed: 27 August 2023).

vero.fi (2023e) *Osingot listaamattomasta yhtiöstä*. Available at: <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/osingot/osingot-listaamattomasta-yhtiosta/> (Accessed: 27 August 2023).

Viitala, T. (2018) 'Kansainvälisen verotuksen murros ja Suomi', *Elinkeinoelämän Keskusliitto* [Preprint]. Available at: https://ek.fi/wp-content/uploads/EK_veroraportti_WEB.pdf (Accessed: 20 May 2023).

Suomen Yrittäjät (2023a) *Onko Eläketurvakeskuksen YEL-laskuri susi? Tämä twiitti herätti vilkkaan keskustelun – "Lopputulot lainmukainen lähinnä, jos onni osuu kohdalle"*. Available at: <https://www.yrittajat.fi/uutiset/onko-elaketurvakeskuksen-yel-laskuri-susi-tama-twiitti-heratti-vilkaan-keskustelun-lopputulot-lainmukainen-lahinna-jos-onni-osuu-kohdalle/> (Accessed: 24 September 2023).

Suomen Yrittäjät (2023b) Yrittäjä tyrmistyi eläkeyhtiön YEL-ehdotuksesta, toimiala ja liikevaihto pahasti pielessä – ”Laskuri ei ole totuus vaan apuväline” . Available at: <https://www.yrittajat.fi/uutiset/yrittaja-tyrmistyi-elakeyhion-yel-ehdotuksesta-toimiala-ja-liikevaihto-aivan-pielessa-laskuri-ei-ole-totuus-vaan-apuvaline/> (Accessed: 24 September 2023).

Liitteet

Liite 1. Yhteenveto nettovarallisuuden laskemisesta

Vastattavaa/Varat	
Aineettomat oikeudet	Arvostetaan tuloverotuksessa poistamattomaan hankintamenuon. Esimerkkejä aineettomista oikeuksista: patentit, tavaramerkkioikeudet, IT-lisenssit
Pitkävaikutteiset menot	Otetaan varoina huomioon, jos varallisuusarvoa. Arvostetaan lähtökohtaisesti poistamattomaan hankintamenuon. Varallisuusarvoa on mm seuraavilla erillä: Osakehuoneiston perusparannusmenot, sulautumis-/fuusiotappiot
Kiinteistöt	Arvostetaan joko vertailuarvoon tai poistamattomaan hankintamenuon, sen mukaan kumpi on suurempi. Vertailu tehdään kiinteistökohtaisesti ja kiinteistöön luetaan sekä maapohja, että sillä olevat rakennukset yhdessä.
Koneet ja kalusto	Arvostetaan poistamattomaan hankintamenuon
Ennakkomaksut	Arvostetaan nimellisarvoon
Käyttö-, rahoitus- tai muuhun omaisuuteen kuuluvat arvopaperit	Julkisesti noteeratut arvopaperit, toisen osakeyhtiön, osuuskunnan, asunto-osakeyhtiön, määrätyn huoneiston hallintaan oikeuttavat kiinteistöyhtiön osakkeet sekä sijoitusrahaston osuudet arvostetaan niiden yhteenlaskettuun poistamattomaan hankintamenuon tai vertailuarvoon sen mukaan kumpi on suurempi. 1.1.2006 tai sen jälkeen hankitut edellä mainitut kiinteistöosakkeet arvostetaan poistamattomaan hankintamenuon, johon lisätään hankintamenuosta vähennetty jälleenhankintavaraus. Muut arvopaperit arvostetaan poistamattomaan hankintamenuon.
Vaihto-omaisuuskiinteistöt ja -arvopaperit	Arvostetaan poistamattomaan hankintamenuon
Muu vaihto-omaisuus	Arvostetaan hankintamenuon, josta tarvittaessa tehdään arvonalenemismvähennys.
Rahat ja pankkisaamiset	Arvostetaan nimellisarvoon

Saamiset	Arvostetaan hankintamenoon, josta tarvittaessa tehdään arvonalenemisvähennys.
Muut käyttö-, vaihto- ja rahoitusomaisuuteen tai muuhun omaisuuteen kuuluvat varat	Arvostetaan poistamattomaan hankintamenoon
Vastattavaa/Velat	
Vieras pääoma	Arvostetaan nimellisarvoon

Lähde: Verohallinnon syventävät vero-ohjeet; ”Julkisesti noteeraamattoman osakeyhtiön osakkeen matemaattisen arvon ja vertailuarvon laskeminen”